

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Det Energipolitiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 33: Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken.

Af miljø- og energiministeren (Svend Auken). (Fremsat 2/11 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Lis Greibe (S):**

Lov nr. 111 af 12. marts 1988 om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken trådte i kraft den 15. marts 1988. Formålet med loven var at bevare Tøndermarskens ydre koge og den nedre del af Vidå-systemet som et samlet naturområde af national og international betydning samt at give offentligheden oplysning om Tøndermarskens fredningsmæssige værdier. Loven lægger vægt på, at der fortsat eksisterer aktive landbrug i området, og at driften af græsningsarealerne opretholdes. Lovens gennemførelse har i alt kostet 50 mio. kr., og de årlige driftsudgifter vil fremover være ca. 2 mio. kr.

Men det var ikke uden at grund, man dengang valgte at gå ind og beskytte de ydre koge i Tøndermarsken. Tøndermarsken er nemlig et af de bedst bevarede eksempler på en kultur, et landskab og en livsform, der er karakteristisk for det nordvesteuropæiske lavvandsområde langs Nordsøen. Marskens landskab, bebyggelse og driftsform udgør et hele, der har været stabilt gennem generationer. Tøndermarsken domineres af udstrakte fugtige græsarealer, der gennemskæres af kanaler og grøfter, og på markerne græsser kreaturer og får, og således har landskabet set ud i hundreder af år.

I bemærkningerne til loven fra 1988 var anført, at miljøministeren, når der var gået 5 år, skulle fremkomme med en redegørelse for, hvorledes loven havde virket, og om der var behov for en revision. Den 9. juni 1994 fremsendte ministeren en sådan redegørelse udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen til Folketingets Miljø-

og Planlægningsudvalg, og denne redegørelse har efterfølgende været drøftet på en række møder i det rådgivende udvalg for Tøndermarsken.

Redegørelsens hovedkonklusion er, at loven overvejende har virket efter hensigten. Loven har sikret driften af området som vedvarende græsareal og har tillige sikret marsklandskabets bevarelse med dets indhold af natur- og kulturværdier.

Lovforslag nr. L 33, som vi behandler i dag, indeholder få ændringer eller rettere justeringer af loven fra 1988. Vigtigst er et direkte forbud mod anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler og en mulighed for at udvide den kreds af myndigheder, organisationer og andre interessegrupper, der er repræsenteret i det før omtalte rådgivende udvalg.

Efter den nugældende lov skal miljøministeren fastsætte regler om anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler. Sådanne regler er ikke fastlagt, men der er i stedet indgået en frivillig aftale med Sønderjyllands Amt og landbrugsorganisationerne i området.

Lovforslag nr. L 33 indeholder en miljømæssig opstramning i forhold til gældende lov ved kort og kontant at fastslå, at der ikke må anvendes kemiske bekæmpelsesmidler. Forbudet kombineres dog med en enkelt dispensationskompetence til amtet med hensyn til nødvendig bekæmpelse af tidsler og stankelbenslarver.

Reglerne for disse undtagelser vil dog komme til at indeholde krav om, at sprøjtning ikke tillades, hvis mekanisk bekæmpelse er mulig, og hermed tages der optimalt hensyn til flora og fauna.

I den nugældende lov er totalt beskrevet, hvilke organisationer der skal have sæde i det rådgivende udvalg. Med lovændringen åbnes mulighed for, at ministeren supplerer udvalget, idet der dog skal tages hensyn til, hvor stort udvalget må blive, og der stilles krav om, at udpegede medlemmer skal have en særlig interesse i lovens administration. Forslaget muliggør dermed bl.a., at alle tre landbrugsorganisationer i området kan blive repræsenteret i udvalget og få indflydelse.

Det skal i øvrigt kort nævnes, at de erhvervs-mæssige interesser, der knytter sig til jordbrugerhvervet, vurderes at være minimale.

Tøndermarsken er en naturperle, og det er vigtigt fortsat at opretholde de biologiske, kulturhistoriske og landskabelige værdier, der er her i vor varetægt.